

telefonen, Andy går ud for at tage den, og Truman spørger, om der var telefonopringninger aftenen i forvejen. I denne fortælling kan lyde være igangsættende for handlingen eller få dialogen til at tage en ny retning.

Det bemærkelsesværdige er altså ikke den måde lydene er optaget eller mixet på, men den måde, hvorpå det lydlige univers er tilstede allerede på idéplan.

Når lydene er betydningsbærende, får de også ofte en direkte indvirken på timingen af klippene i den enkelte scene. Som i afslutningen af præsentationssekvensen, scenen på skolen, hvor eleverne over højtaleren får at vide, at Laura er død. Talen, gråden og musikken er her styrende elementer i opbygningen af rytme og tempo.

Timing og filmhistoriske referencer

I *Twin Peaks* har man ofte en fornemmelse af en mærkværdig timing. Der dvæles ofte uforholdsmæssigt længe ved tilsyneladende helt betydningsløse detaljer.

Scenen i starten, hvor Andy bryder grædende sammen, er et typisk eksempel. Hvorfor gøre så meget ud af, at Andy græder? Hvorfor bliver sheriffen så vred, og hvorfor holde det sidste, næsten foragtelige blik fra

sheriffen til Andy så længe? Så vigtig er denne sidehistorie om sheriffens og Andys forhold vel ikke. Men hvis man nu tænker sig, at udgangspunktet for Lynch's instruktion har været et lystigt indfald om, at Andy er Gøg og sheriffen er Gokke, så ses scenen i et helt andet lys og timingen bliver helt selvfølgelig.

Andy er nemlig et næsten fuldkomment plagiat af Gøg. Det strittende hår, den pivende stemmeføring, de løftede øjenbryn og den nedadkrængede mund. Sheriffen ligner måske ikke Gokke af ydre, men er i sin vilje og lidenskab udstyret netop som ham: Han vil så gerne holde på formerne og foranstalte en saglig undersøgelse. Håndtere sagerne overlegent. Men hans lidenskab, hans had til Gøgs følelsesudbrud gør ham uvilkårligt til en endnu større bryder af formfuldendtheden, fordi han må nedgøre sin kollega - som en far, der får et raserianfald over sin flæbende søn.

Har man først fået øje på plagiatet - eller inspirationen - kan man ikke forstå, man først ser det nu. Inspirationen er åbenlys og strækker sig ikke bare til personinstruktionen, men altså helt ned i arrangementet af scenen og timingen i klipningen af den. Og siden ser man det samme flere andre steder - mest åbenlyst hos hotelejereren Ben Hornes datter

Audrey, der er formet over Marilyn Monroe-figuren, mens pigernes helt James selvfølgelig er et sammensurium af alt, hvad vi kender fra James Dean.

Dette træk går igennem hele fortællingen, på alle planer, og har selvfølgelig været med til at give filmens kultstatus. Men publikums reaktioner har været ligeså varierede som referencerne selv. Mange har skuffet konstateret, filmen bare var et stort tyveri, og dermed ikke originalt. Andre har entusiastisk søgt - og fundet - skjulte meddelelser, budskaber, visioner, livssyn. Her skal vi nøjes med at konstatere, at Lynch og Frost har moret sig kosteligt ved at stjæle med arme og ben. Det har været deres ambition at spække filmens univers med citater, og de har gjort en dyd ud af at referere fra alle dele af deres omverden, både fra deres private historie, fra film, billedkunst, TV, opera - og fra virkelighedens verden. Altså både fra universer der for publikum er kendte og ukendte.

Men ved fra første færd, i manuskriptet og i pilotfilmen, at have fastlagt regelsættet for universet har man også gjort det muligt for de forskellige instruktører at udfylde det. Og ved at have fastlagt personernes karakterer, har man fra første billede sat historien på ret kurs.

Succes i en fart

Twin Peaks – instruktøren og klipperen Duwayne R. Dunham fortæller her om tilblivelsen af TV-serien og om sit samarbejde med David Lynch.

Hvordan kom du igang med *Twin Peaks*?

David ringede en dag og sagde, at han og hans partner, Mark Frost, havde skrevet et manuskript, som ABC havde været 'skøre' nok til at antage - 'lad os komme igang!' - Jeg sagde: 'Men David, det er jo TV, vi snakker om.' og David svarede: 'Det er jeg klar over - men vi dropper at lave den for TV. De giver os 4 mill.\$, eller noget i den retning, så lad os lave den som film... hvem interesserer sig for en TV-version.' - Sådan startede *Twin Peaks*.

Ved du hvordan ideen til serien opstod?

Ja, det begyndte med et bestemt koncept - nemlig at skabe en fortælling, hvor der introduceres et mordoffer, og så derefter blive ved med at holde den gående, uden nogen sinde at afsløre, hvem der har begået forbrydelsen. Da optagelserne til *Twin Peaks* i sin tid startede, vidste David Lynch og Mark Frost ikke hvem, der myrdede Laura Palmer. De første 7 episoder blev rent faktisk optaget uden den viden. Jeg tror nu, de havde en ret sikker fornemmelse; men udfordringen lå i at se,

hvor længe den kunne køre, og hvor mange forskellige personer de kunne involvere i sagen.

Da vi sad og klippede *Wild at Heart* - det var i den første sæson af *Twin Peaks* - lagde vi allesammen hver vores gæt i en konvolut, som vi så forseglede, indtil David havde instrueret den sidste episode, hvor morderen blev afsløret. David var helt ude af den, fordi han troede, at jeg vidste - eller havde gættet - hvem det var.

Da vi var igang med de sidste optagelser til piloten, sad jeg en sen nat i klipperummet, og pludselig blev en hel stak film bragt ind. Jeg tænkte, at vi måtte have fået nogen andres optagelser; og da jeg kiggede på dem, var det denneher underlige fyr med kun en arm, der snakkede om at se Guds ansigt og 'Fire walk with me' - og den slags mærkelige ting. Jeg ringede til David kl. 3 om natten, og han forklarede, at ABC havde ringet og sagt, at hvis der ikke var en for-

ståelig slutning på *Twin Peaks*, ville de ikke udsende den. De ville med andre ord ikke have, at det stod åbent, hvem der myrdede Laura Palmer. Jeg sagde til ham, at jeg ikke rigtigt kunne se, hvad det havde med stakken af mystiske optagelser at gøre. Og han svarede: 'Det er min slutning!'... Så først klippede vi filmen med en slutning, der ikke afslørede morderens identitet; bagefter lavede vi et alternativ: 'den europæiske version' – men den kom altså udelukkende til som et appendiks.

Hvor lang tid tog det at producere piloten?

Det tog nøjagtigt 11 uger fra den dag, vi startede optagelserne, til vi afleverede den til selskabet. Med lyd og alting.

Var det fordi selskabet havde sat den tidsbegrænsning på projektet?

TV-selskaber har helt bestemte tidspunkter, hvor disse piloter bliver produceret. Den korte tid er lidt af en syreprøve for filmskaberens, men David er meget fortrolig med sit arbejde. Han er næsten aldrig i tvivl om noget, og det er hans styrke. Han går bare igang med at skabe sin vision. Han bruger ikke storyboard. Og jeg tror aldrig, at han begynder at optage med en forudfattet mening om, hvordan kameragangen skal være. Han elsker at følge de givne impulser og kreere udfra øjeblikstemningen. Men han optager ikke uhæmmet løs på en scene. Han ved, hvor han vil hen og har altid ud tænkt synsvinklen på det, han laver. Det er bare et problem, når man skal klippe hans ting, der er ikke ret meget materiale, kun få valgmulig-

heder. Han har desuden en tendens til at lade kameraet køre meget længe, hvilket ikke gør det mindre interessant at klippe hans produktioner.

Var der planer om at lave flere episoder efter piloten?

Nej, overhovedet ikke. Da vi havde lavet piloten, regnede vi ikke med, at det skulle blive til mere. Vi vidste selvfølgelig godt, at ABC ville se og siden vise den, og at de derefter måske ville beslutte at fortsætte med projektet. Vi afleverede den i slutningen af maj og i midten af juni fik David et 'OK' på 7 episoder mere. Men da var vi allerede igang med andre film.

Var det David Lynch, der bestemte, at du skulle lave første episode?

Ja, han bad mig instruere det første afsnit, da var jeg igang med at klippe *Wild at Heart*. Første og anden episode af *Twin Peaks* - David instruerede den anden – plus *Wild at Heart* blev faktisk klippet samtidig.

Diskuterede I det visuelle koncept, før du begyndte optagelserne?

Piloten, som David havde lavet, blev skabelon for de øvrige afsnit. Det var en fantastisk flot film – interessant persongalleri, ny visuel stil, anderledes musik og med tydeligt præg af David Lynch. Jeg havde jo arbejdet meget for ham – og iøvrigt klippet piloten – så derfor blev det mig, der skulle instruere det første afsnit.

Hvor mange mennesker var der med på 'Twin Peaks'-holdet?

Jeg vil gætte på omkring 70. Min-

dre kunne sikkert have gjort det, men der skulle mange til at bygge dekorationer – de blev hele tiden lavet om.

Hvor lang tid brugte I sædvanligvis på at klippe en enkelt episode?

Når man laver episoder efter den struktur, som *Twin Peaks* følger, har man 5 dage til at forberede, 7 dage til at optage og 7 dage til at klippe. Det går meget, meget stærkt.

Hvis nu der opstod et problem med klippingen, og I havde behov for at gå tilbage og ændre et eller andet, hvordan kunne det lade sig gøre på kun 7 dage?

Det var meget svært. På min første episode fyldte manuskriptet 55 sider – men da vi hen ad vejen fik pejlet os ind på den rigtige 'opskrift' for serien kom manuskripterne ned på 35-37 sider. Det blev det magiske sidetal for et afsnit på 1 time. 55 sider betød, at der skulle klippes 22-24 min. fra for at få tiden til at passe. I afsnit 2 og 3 arbejdede vi på at få gjort manuskriptterne kortere netop af hensyn til tidsfaktoren. Manuskripterne blev skrevet i rækkefølge, så de lå klar til instruktør, klipper og videre i systemet. Man skal hele tiden passe meget på, hvad man gør – hvad man klipper fra – for det kan få konsekvenser for de følgende afsnit.

I Danmark verserer der et rygte om, at der findes et afsnit, der er klippet osv, men som aldrig er blevet vist, fordi det er forvirrende og ødelæggende for seriens udvikling – er det sandt?

Nej, det tror jeg ikke. I alt fald ikke hvad jeg ved af.

Hvad med lyden – havde I fx musikken, da I klippede piloten – og er der et overordnet koncept for det øvrige lydarbejde?

Nej, vi havde ikke musikken, da vi klippede piloten – men da de enkelte episoder blev til kunne man selvfølgelig drage fordel af den. Med hensyn til lydarbejdet iøvrigt – og konceptet for det – er det piloten, man skal studere, det hele er at finde i den. I episodemanuskripterne er der ikke lagt op til nogen særlige lydeffekter, og det hele går iøvrigt så hurtigt, når man arbejder med TV, at der ikke er tid til at ofre opmærksomhed på ret meget andet end selve optagelserne.

Interviewet er lavet af: Jacob Thuesen, Per Kirkegaard, Martha Podell – Dario Film. Oversat & bearbejdet af Charlotte Jacobsen & Maren Pust.

Fra venstre: Chris Isak, Kyle MacLachlan, David Lynch og David Bowie.